

Finansiering genom internationalisering

Underlag till gemensamt SBHSS-webinarium

Stöd till formuleringar för 7. Åtgärder för internationellt arbete

Till det ökade engagemanget vi från Bryssel har sett under 2020 gällande smart specialisering är vi på mycket god väg att växla upp innovations- och tillväxtarbetet på Brysselarenan i nästa programperiod. Vi är taggade på att utvecklas till nästa programperiod och fullt ut använda den tyngd som svenska regioner har i Brysselbaserade innovationsnätverk.

För implementering av smart specialisering kan en funktion för att matcha rätt extern finansiering (bl.a. till projekt som initieras inom regionala innovationsmiljöer) vara givande. Det berör *bland annat* eller *framförallt* de program inom EU som stöder innovation. I denna kontext kan vårt gemensamma arbete med att tolka och omsätta europeiska program och utlysningar i relation till det pågående regionala utvecklingsarbetet utvecklas och bli mer resultatinkänt.

Detta underlag består av två delar:

- Del 1 - Europeiska S3-partnerskap
- Del 2 - Europeisk finansiering till S3

Del 1 presenterar strukturer för uppkopplingsarbete med RiS3 och "jämför" Vanguard med kommissionens S3-plattform. Del 2 summerar tidigare utskick under våren 2020 kring extern EU-finansiering som kan knytas till regioners uppkopplingsarbete.

Del 1 - Europeiska S3 partnerskap

S3 plattformar utgör en samlingsplats för regioner att samarbeta utifrån regionala styrkeområden. Det övergripande syftet är att regioner genom europeisk uppkoppling ska verka tillväxtfrämjande, bl.a. genom att utveckla innovationsprojekt inom områden med beräknad stor regional tillväxtpotential. Under pågående programperiod (2014 – 2020) har interregionala tematiska partnerskap, s.k. S3-partnerskap, främst vuxit fram i två plattformar: [Vanguard initiativet](#) och [Kommissionens S3-plattform](#)

Vanguard-initiativets plattform <new growth through smart specialisation>

Vanguard initiativet leds av det politiska åtagandet på regional nivå att använda sin smarta specialiseringsstrategi för att främja tillväxt och industriell modernisering inom regionen och i Europa. Regioner som deltar understryker sitt engagemang genom att signera initiativets Milan-deklaration.

Vanguard-initiativ strävar efter att föregå med exempel vid utveckling av interregionala S3-samarbeten. De stödjer regionala kluster och ekosystem i att identifiera samverkanspartners. Ett mål är att skapa gemensamma investeringsprojekt inom regionens styrkeområden, med särskilt fokus på pilot- och demonstrationsprojekt i större skala.

Vanguard har sammanlagt 36 medlemsregioner, och medlemmarna deltar i olika projekt under kategorierna - **Bioekonomi** (7 interregionala projekt), - **Efficient and Sustainable Manufacturing** (5 interregionala projekt), - **Högkvalitativ produktion 3D-printing** (7

interregionala projekt), - **Advanced manufacturing** Energy (ADMA Energy projekt), **New Nano-Enabled Products Pilot** (+ 3 interregionala projekt under utveckling).

Samtliga projekt inom Vanguard följer den s.k. "Vanguardmetoden", en metod som kan sammanställas i fyra steg: lära – sammankoppla – demonstrera – kommersialisera

Lära: kartläggning, analys och identifiering av intressenter/kompetenser

Sammankoppla: matchning kompletterande partners, utveckling av demo-projekt

Demonstrera: nätverk av demonstrationsprojekt, pilotlinjer och innovationer (TRL 6–8)

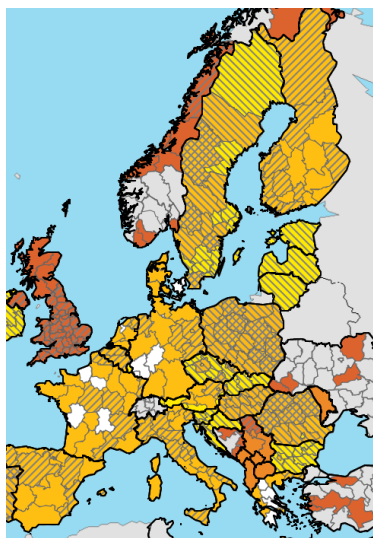
Kommersialisera: påbörja nya affärer, start-ups och värdekedjor (TRL 9)

Kommissionens S3-plattform

S3-partnerskap är tematiska interregionala samarbeten som baseras på regioners styrkeområden.

Under programperiod (2014 – 2020) har 175 europeiska regioner registrerat sig i Kommissionens S3-plattform – som syftar till att ge stöd i implementeringen av regionala innovationsstrategier.

Inom S3-plattformen finns det tre tematiska plattformar, som är en samlingsplats för interregionala partnerskap inom områdena industriell modernisering, energi och livsmedel.

S3P Industriell modernisering – antal partnerskap: 24

Denna plattform syftar till att stödja regioner som har åtagit sig att bana vägen för industriella investeringsprojekt – genomför genom interregionalt samarbete, klusterdeltagande och industrins engagemang.

S3P Livsmedel – antal partnerskap: 5

Det viktigaste målet med S3P Agri-Food är att främja interregionalt samarbete mellan regioner som har åtagit sig att arbeta tillsammans för att utveckla investeringsprojekt kopplade till livsmedelsutveckling.

S3P Energi – antal partnerskap: 6

Denna plattformen stöttar implementeringen av regioner vars prioriteringar i RiS3 berör energi och syftar till att identifiera interregionala investeringar.

Projektmetoden inom partnerskapen bygger på Vanguardinitiativets fyra steg. Kommissionen (JRC) adderar uppskalning i arbetsflödet jämte de fyra stegen:

Lära: kartläggning, analys och identifiering av intressenter/kompetenser

Sammankoppla: matchning kompletterande partners

Demonstrera: nätverk av demonstrationsprojekt, pilotlinjer och innovationer

Kommersialisera: påbörja nya affärer, start-ups och värdekedjor

Uppskalning: Investeringsprojekt

Lista: tematiska partnerskap i S3-plattformen

Advanced manufacturing	Non-food Biomass	Efficient and Sustainable Manufacturing	3D-printing	New Nano-Enabled Products
--	----------------------------------	---	-----------------------------	---

Textile Innovation	Medical Technology	Photonics	SME to the Industry	Sport
Digitalisation and safety for tourism	European Cyber Valleys	Social Economy	Artificial Intelligence & Human Machine interference	Personalised Medicine
Chemicals	Safe and Sustainable mobility	Advanced materials for batteries	Mining industry	Water smart territories
Hydrogen Valleys	High Tech farming	Traceability & Big Data	Sustainable Buildings	Consumer involvement in Agri-Food
Nutritional ingredients	Smart sensors for Agri-food	Bioenergy	Geothermal Energy	Marine Renewable Energy
Smart Grids	Solar Energy			

Hur fungerar partnerskapen?

I april 2020 publicerade Kommissionens forskningscentrum (JRC) en [guide till utvecklandet av S3-partnerskap inom de tematiska plattformarna \(S3P\)](#). I denna guide hittar du omfattande och uppdaterad information om de praktiska stegen för att ingå i kommissionens S3-plattformar.

Navigationen till och inom partnerskapen är dock en bottom-up process, d.v.s. styrs alltid från regionerna. Därmed är frågor som *var deltar vi (?) - Hur deltar vi (?) - Vem deltar (?) och Vad vill vi uppnå (?)* något som är ej går att utläsa av teoretiska manualer.

- *Var deltar vi?*

T.ex kartlägga om det finns existerande partnerskap som tenderar regionens styrkeområden/intressen? Vilka möjligheter finns det att initiera ett nytt partnerskap?

- *Hur deltar vi?*

T.ex. att reflektera över vilken status inom ett partnerskap som är mest gynnsamt: ledande, deltagande eller intresserad region?

- *Vem deltar?*

T.ex. att kartlägga intressenter med kapacitet och ambition att delta i planering och implementering av interregionala investeringsprojekt (och de reflekterar över ovanstående frågor)

- *Vad vill vi uppnå?*

T.ex. kommunicera i strategin för smart specialisering (RIS3), uppföljningskriterium 7 (åtgärder för internationellt arbete)

I de flesta fall, där regionalt deltagande i ett S3-partnerskap inte drivs av den regionala myndigheten, utan av kluster, science parks, lärosäten, företag eller andra lokala/regionala innovationsmiljöer så

behövs ett politiskt och finansiellt godkännande från regionen i början av processen för deltagande (S3-plattformen) och/eller politiskt undertecknande av Vanguardinitiativets Milandeklaration.

- **S3-plattformen eller Vanguard?**

Vanguardinitiativet har visat, och inspirerat, kommissionen till struktur och metod för europeisk uppkoppling av smart specialisering. För vissa regioner kan en bedömning mellan plattformarna vara relevant framöver, ev. med aktörer i det regionala systemet (för regionala prioriteringar). Men de utesluter givetvis inte varandra - flera svenska regioner deltar i både Vanguard och S3-plattformen. Det lär dock vara större variation (i aktivitet och effektivitet) mellan partnerskapen inom S3P, där vissa partnerskap är mer prominenta i kommissionens ögon än andra (d.v.s. vissa partnerskap är mer levande än andra).

Både Vanguard och S3P innebär innebära goda möjligheter till direkt kommunikation med programskrivare, men troligen på olika sätt. Vanguardinitiativet har haft mycket stor påverkan kring strukturer och utformningen av komponenter till nästa programperiod, därmed utgör de en stark röst för regional lobbying. S3P är mer "in-house" där stöd från kommissionen tillsätts partnerskapen för att identifiera projekt- och uppskalningsmöjligheter.

- **Initiera nytt eller ingå i befintligt?**

Att initiera ett nytt tematiskt partnerskap eller ingå i befintliga kan bli en högst aktuell frågeställning för våra regioner, med flera olika frågor att ha med i bedömningen. Det handlar bl.a. om befintliga regioner/partnerskap vill inkludera fler aktörer, vilka resurser Kommissionen eller Vanguard har för att stötta framväxten av nya tematiska partnerskap och huruvida etablerande partnerskap tenderar regionens kapacitet och prioritering i RiS3.

Det finns exempel på tematiska partnerskap med behov att inkludera fler regioner, tillika kompetenser, till S3-partnerskap. Under våren 2020 sökte t.ex. partnerskapet "[Consumer involvement in Agri-Food](#)" där bl.a. Östergötland deltar efter intresserade regioner. Men det är svårt att räkna med att partnerskap öppet söker efter anslutande aktörer. Istället lär det vara proaktiv kommunikation med partnerskapens aktörer som är effektgivande, vilket handlar om att visa vad och hur man kan bidra.

Del 2 – Europeisk finansiering till S3

Smart specialisering bygger på investeringar med ERUF-medel, och att blicka mot tematiska S3-partnerskap kan handla om att stärka nyttan med de investeringarna. Logiken med de nya förhandsvillkoren (*ex-ante* -> *enabling conditions*) är bl.a. att investeringar med strukturfonderna ska kunna bereda väg för flödet av extern finansiering (sektorsprogram) till regionens innovationssystem. Därmed, parallellt med att förberedelser och programmeringsarbetet pågår på nationell/regional nivå, så är det flera delar i EU:s sektorsprogram som berör smart specialisering – och således regioner.

Nedan följer en lista med programdelar som kan användas till regionens arbete med smart specialisering (obs. förslag som är under förhandling):

Europeiska innovationsekosystem (EIE)

Föreslagen budget: 500 miljoner € (Horisont, pelare III)

Kan användas till: Kommissionens FoI-avdelning, DG RTD, vill att EIE ska bidra till att regionala innovationssystem ska utvecklas och kunna koppla upp sig mot andra europeiska innovationssystem. Förslag om att ansluta *fronrunners* med mindre utvecklade regionala system för att underlätta

framväxten av nya värdekedjor i hela Europa. Åtgärder kan fokusera på utveckling av regionala miljöer för start-ups, personal/kompetens utbyten, demonstrationsprojekt m.fl.

Koppling till strukturfonder: DG RTD vill möjliggöra att strukturfonderna ska kunna kombineras med EIE - ambitionen är att projekt ska medfinansieras från Horisont (EIE) med 30 – 70 %. Regionala röster har framfört att synergier till EIE bör vara konstruerat i samspel med andra programförslag, t.ex. komponent fem (Interreg) och Digitala Europa.

Europeiska partnerskap i Horisont

Föreslagen budget: Beräknas till en fjärdedel av Horisont Europas totala budget

Kan användas till: Initiativ där EU tillsammans med privata och offentliga aktörer åtar sig att gemensamt stödja utveckling och implementering av forskning och innovation. Aktörer i partnerskapen kan representera branscher, universitet, forskningsorganisationer och andra aktörer eller offentliga myndigheter på lokal, regional, nationell eller internationell nivå. Det framväxande partnerskapslandskapet innebär att flera av Horisont 2020 modeller som *public-private partnership* (PPP), EIT/KIC, ERA-NET, kommer att upphöra i dess nuvarande form.

Koppling till strukturfonder: ERUF-medel föreslås användas som medfinansiering till europeiska partnerskap, vilket kan ses som en ev. möjlighet för regionen (utöver regional nytta) att bygga internationella nätverk och inflytande över EU:s forskningsprioriteringar på valt område.

Missions

Föreslagen budget: Missions-initiativ beräknas tilldelas 10% av den årliga budgeten inom pelare II i Horisont.

Kan användas till: De fem övergripande områdena: Cancer, Klimatförändringar, klimatneutrala och smarta städer, hälsosamma hav och hälsosamt mark- och jordbruk kommer att kopplas till specifika uppdrag med konkreta målsättningar, tidslinjer och finansieringsmöjligheter.

Koppling till strukturfonder: En förmodad regional möjlighet är att integrera relevanta missions till passande prioriteringar i strategin för smart specialisering. Vilket kan fungera som metod för att undvika dubbelarbete och för att säkerställa komplementaritet av finansiering för forskning och innovation på alla nivåer (lokal, regional, nationell och europeisk).

Interregionala innovationsinvesteringar

Föreslagen budget: 970 miljoner €, under 2020 väntas frågor om komponent fem (om den kan behållas, budget, utformning och placering) att fortsätta i förhandlingar mellan kommissionen, Europaparlamentet och rådet.

Kan användas till: Interregionala innovationsinvesteringar utgör komponent fem i kommissionens förslag till europeisk territoriell samverkan, mer känt som Interreg. Komponent fem ska bidra till förverkligandet av smart specialisering genom att koppla samman regioner med liknande eller kompletterande styrkeområden i de regionala innovationsstrategierna för smart specialisering (RIS3). Genom programmet kan regioner söka finansiering för att utveckla demonstrationsprojekt som bidrar till att skapa nya europeiska värdekedjor inom prioriterade områden.

Koppling till strukturfonder: ERUF, programmet är skapat för europeisk uppkoppling till regionala prioriteringar i RiS3.

Digitala Europa

Föreslagen budget: 9,2 miljarder €

Kan användas till: Insatser som skapar och stöttar den digitala omvandlingen av Europas samhällen och ekonomi. Programmet ska främst fokuseras på följande områden: superdatorer, artificiell

intelligens (AI), cybersäkerhet och förtroende, digital kompetens och bred användning av digital teknik i hela ekonomin och samhället.

Koppling till strukturfonder: Etablerandet av europeiska digitala innovationshubbar (EDIH) kan ske genom saminvesteringar mellan medlemsländer och regioner. En potentiell finansieringskälla är ERUF. Om ERUF-medel används i uppbyggnadsfasen av DIH/EDIH ska det finnas en koppling till regionens smarta specialisering.

Ovan listade programdelar (EIE, HE P, KOMP5, DE) är de nya programdelar som kanske har tydligast koppling till regioners arbete med smart specialisering, men det utesluter inte att andra program kan användas till RiS3. Tvärtom så pekar mycket på att den regionala absorptionsförmågan även stärks till att andra program, såväl europeiska som nationella. Ett exempel är programmet för livslångt lärande, Erasmus+, som kan vara attraktivt att använda till kompetens till prioriterade områden i RiS3.

Kompetens kopplat till europeisk uppkoppling genom smart specialisering

Kompetens (*eng. skills*) koppling till smart specialisering har uppmärksammats inom S3-plattformarna, S3-nätverk och av europeiska programskrivare. I slutet av 2019 publicerade kommissionens forskningscentrum (JRC) kartläggningen "[Skills and Smart Specialisation – the role of VET in RiS3](#)", där du hittar uppdaterad information och policyrekommendationer för integrering av kompetens till RiS3.

Strukturfonderna utgör en viktig finansieringskälla till kompetensrelaterade initiativ till regionens smarta specialisering, men under den senare delen av nuvarande programperiod har även programdelar i Erasmus+ uppmuntrat till projekt anpassad till de regionala strategierna. Till detta kan programområde 2 (PO 2) vara intressant, som bl.a. innehåller:

1. Strategiska partnerskap inom allmän utbildning, yrkesutbildning och ungdomsverksamhet
2. Europauniversitet
3. Kunskapsallianser
4. Branschspecifika kunskapsallianser

Men en av de programdelar som har starkast koppling till smart specialisering är *centre of vocational excellence* (programområde 3) som ska främja partnerskap mellan yrkesutbildningar och relevanta intressenter i regionala innovationssystem. Målet är bl.a. att erbjuda yrkesprogram och kompetensinsatser som fokuserar på att möta aktuella och framtida kompetensbehov inom utvalda sektorer.

Att inkludera kompetens till prioriteringarna i RiS3 (i uppkopplingsarbetet) är högst aktuellt i Brysselbaserade nätverk. Ett av de främsta Brysselbaserade regionnätverken för innovation, ERRIN, kommer under 2020 lansera arbetsgruppen för kompetens (ERRIN WG Skills) och till hösten 2020 planeras bl.a. [workshops på European Week of Regions and Cities](#) (EWRC) som fokuserar på kompetens (och finansiering) inom/till smart specialisering.

OBS. att även programmet Digitala Europa föreslås innehålla en del som fokuserar på digital kompetens (skills) och den totala budgeten för projekt inom detta område beräknas till 700 miljoner €

To be continued...

Brysselkontorets arbete med att tolka och omsätta europeiska program och utlysningar i relation till det pågående regionala utvecklingsarbetet utvecklas tillsammans med er och vi ser mycket positivt på deltagande i de regionala arbetsgrupperna som vi varit med på under våren 2020. Vill någon medlem punktmarkera ett specifikt partnerskap, program eller nätverk med koppling till ert arbete med RiS3 så avsätter Brysselkontoret tid tillsammans med er.